PODOABE DIN SECOLELE XIV-XVIII DIN INVENTARUL NECROPOLELOR DE LA STREISÎNGEORGIU ȘI STREI — JUDEȚUL HUNEDOARA

GHEORGHE BALTAG

Podoabele descoperite ca inventar funerar, cu prilejul cercetării arheologice a unor necropole, fac parte dintre materialele cele mai importante și mai semnificative pentru datarea și interpretarea istorică a respectivelor complexe. Piesele pe care le prezentăm aici provin în principal din necropola situată în jurul bisericii cu hramul Sf. Gheorghe din Streisîngeorgiu, cercetată în anii 1975 — 1976 [1], precum și din cîteva morminte medievale cu inventar, dezvelite în anul 1969 în biserica ortodoxă din satul învecinat Strei, aflat la cca 2 km, pe malul opus al rîului Strei [2]. Amîndouă monumentele au reprezentat inițial capele de curte ale unor familii cneziale[3], dar în jurul lor s-au îngropat și membri ai obștiilor sătești din cele două localități. Începînd cu secolul al XV-lea, după adăugarea la biserica din Strei a unui pronaos din zid și poate încă tot de atunci și la biserica din Streisîngeorgiu a unui pronaos de lemn, monumentele au devenit biserici parohiale în sensul propriu al cuvîntului. Se pare totuși că descendenții îndepărtați ai familiilor de cnezi-ctitori, deși au părăsit ritul ortodox, au continuat în unele cazuri să se înmormînteze în interiorul respectivelor biserici. În acest fel se explică apariția celor trei morminte cu inventar prețios găsite la Strei [4] și la Streisîngeorgiu.

Datarea pieselor s-a putut face, în majoritatea cazurilor, doar între limite ceva mai largi, ținîndu-se seama de forme, de tehnica execuției, de decor sau de analogii cu alte piese datate prin monede. În ceea ce privește particularitățile topografice sau de altă natură ale celor două necropole, nu vom insista în acest loc [5], după cum nu ne vom opri nici asupra materialului antropologic, care a fost studiat de alți membri ai colectivului [6].

Prezentăm în cele ce urmează un succint catalog al materialului. Piesele vor fi menționate în ordine cronologică, în cadrul categoriilor din care fac parte.

1. Inel din tablă subțire de aramă (fig. 1/1), lucrat dintr-o singură bucată. O parte a verigii lipsește, în zona în care aceasta era făcută prin lipirea celor două capete. Placa de formă rotundă, ușor alungită, decorată cu incizii simple radiare. Șiruri de incizii în unghi ascuțit sau drepte pe părțile superioare, vizibile, ale verigii, pînă în dreptul unei ușoare lățiri, cu rost decorativ, a acesteia. Placa are diametrul de 9 mm, lățimea verigii ajunge pînă la 5 mm iar diametrul ei este de 20 mm. Prin simplitatea tehnicii de execuție și a decorului, inelul își găsește numeroase analogii într-o epocă timpurie [7]. Datează probabil din secolele XII—XIII.

2. Inel de argint cu placa circulară lipită de verigă (fig. 1/2). Decorul plăcii constă dintr-o perlă mare de argint centrală, înconjurată de un cerc de perle mai mici. De-a lungul marginii, puțin mai ridicate a plăcii, a fost lipit un fir format din împletirea a două sîrme subțiri de argint. Veriga, cu marginile puțin reliefate, este decorată prin aplicarea longitudinală a trei sîrme realizate din împletirea a cîte două fire de argint; cîte o mică piramidă, formată din patru perle de argint, aplicată pe capetele verigii, în punctul în care aceasta se lipește la placă. Diametrul plăcii este de 10—11 mm iar lățimea verigii de 4 mm și diametrul acesteia de 22 mm. Decorul cu aplicații de sîrme împletite și cu bobițe (perle) de argint este relativ timpuriu [8], fiind preluat din tehnica argintăriei bizantine. Caracterul oarecum evoluat al decorului de pe piesa noastră pledează totuși pentru o datare mai tîrzie, în secolele XIII—XIV.

3. Inel turnat din bronz, cu placa circulară (fig. 1/4). Decorul plăcii, realizat prin turnare și parțial prin gravare, constă dintr-o rozetă cruciformă cu patru petale prinse de un cerculeț central, dublate de incizii arcuite, întreaga rozetă fiind încadrată într-un cerc. La limitele dintre placă și verigă, cîte un sector transversal determinat de două linii cu spațiul dintre ele umplut de hașuri. Corpul verigii, neregulat ca formă și secțiune, este parțial decorat cu două incizii longitudinale paralele. Diametrul plăcii de 10—12 mm, lățimea verigii variază între 2 și 6 mm iar diametrul acesteia este de 22 mm. Datare probabilă în secolele XIV—XV [9].

4. Inel masiv turnat din argint, cu caracter sigilar (fig. 1/5). Placa de formă octogonală are gravată pe ea o stemă nobiliară compusă dintr-o sabie cu vîrful îndreptat în sus și cu garda în forma literei S, ținută de un braț îndoit din cot în unghi drept. Între vîrful sabiei și braț se află o stea, deasupra brațului o semilună iar în partea dreaptă (heraldică) a cîmpului o săgeată cu vîrful îndreptat în jos. Fața laterală a marginilor plăcii poartă un decor din linii scurte și dese incizate vertical.

[1] Vezi mai sus, R. Popa, *Streisîngeorgiu. Mărturii de istorie românească din secolele XI—XIV în sudul Transilvaniei*, p. 9 și urm. cuprinzînd raportul definitiv asupra cercetărilor.

[2] Podoabele ne-au fost oferite spre publicare de către Radu Popa, care a condus cercetările și căruia îi mulțumim și pe această cale. Proveniența de la Strei a unor piese va fi menționată expres în cadrul catalogului. În lipsa mențiunii se înțelege că ele provin din necropola de la Streisîngeorgiu.

[3] R. Popa, *Streisingeorgiu*, p. 30.

[4] În cazul mormîntului 11 de la Strei, din care provine inelul pe care îl publicăm în catalogul nostru sub nr. 14 (vezi mai jos), poate fi luată în considerare ipoteza că el aparține Suzanei Barcsay, soția vicecomitelui hunedorean Nicolaie Zeyk (descendent al cneazului Zăicu din Strei, din secolul al XIV-lea), pomenită ca ctitoră de o inscripție din 1717 și al cărei nume figurează și pe un clopot din 1727 aflat în turnul bisericii din Strei.

[5] Pentru necropola din Streisîngeorgiu, vezi mai sus p. 23 și urm.

[6] Vezi mai sus, p. 51—52 și urm.

[7] Vezi, printre altele, Gh. Ștefan și colab., *Dinogetia*, I, București, 1967, p. 284 și urm. sau N. Parádi, în „Folia Archaeologica", 26, 1975, p. 119 și urm.

[8] Gh. Ștefan și colab., *op. cit.*, fig. 170/17, 18; P. Gatev, în „Arheologhia", Sofia, 1977, 1, pl. 6/VII;

[9] Analogie de decor la Dinu V. Rosetti, *Tezaurul de podoabe medievale de la Olteni (Teleorman) și elementele lor bizantine*, în „Bul. Mon. Ist.", 41, 1972, 4, p. 10 fig. 20.

DESCOPERITE ÎN NECROPOLA STREISÎNGEORGIU

DIMENSIUNI ȘI INDICI (după Martin)

47	55	54	51	52	8/1	17/1	20/1	17/3	20/8	9/10	9/8	12/8	29/26	30/27	31/28	45/8	48/45	47/45	54/55	52/51	48/8	9/66	Talia
—	—	—	—	—	75,6	—	—	—	—	—	—	—	—	85,2	81,8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	52	26	33	32	78,9	—	64,4	—	81,7	82,8	71,1	82,4	87,3	90,0	86,1	85,9	52,5	—	50,0	84,2	42,9	—	—
—	—	—	33	32	75,1	63,5	60,2	91,2	80,1	81,1	66,2	77,2	88,3	90,0	78,0	91,9	—	—	—	84,2	—	—	154,5
—	—	—	—	—	74,9	—	59,4	—	79,3	82,3	65,4	78,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
124	54	26	40	32	61,9	—	58,1	—	93,8	86,3	77,7	85,6	85,1	89,4	78,1	101	55,3	93,9	48,1	80,0	56,1	100,5	164,4
—	—	—	—	—	74,6	—	57,3	—	76,8	76,6	69,8	73,9	93,0	88,5	82,8	—	—	—	—	—	—	96,9	—
—	—	—	35	30	79,4	—	65,5	—	80,0	85,1	71,8	83,0	88,2	—	—	91,1	—	—	—	85,7	—	—	153,0
—	—	—	—	—	73,7	—	—	—	—	80,3	72,9	74,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	78,1	—	59,5	—	75,9	79,5	69,7	73,8	—	83,0	92,5	—	—	—	—	—	—	—	—
—	41	22	41	33	72,3	—	62,4	—	85,8	84,3	72,3	79,4	90,0	87,9	86,1	90,1	49,6	—	53,6	80,5	44,6	—	162,5
—	—	—	—	—	72,3	—	—	—	—	83,9	70,8	78,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	49	23	42	31	72,0	—	61,0	—	84,7	83,8	74,8	87,8	87,7	88,5	82,7	93,1	54,1	88,5	51,0	73,8	50,4	—	—
—	—	—	—	—	70,7	—	—	—	—	—	73,3	—	85,2	83,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	77,8	—	—	—	—	—	—	—	82,1	88,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	72,3	—	60,9	—	84,2	80,3	73,7	82,7	85,8	92,0	80,0	96,0	—	—	—	—	—	—	—
93	43	27	38	25	77,7	—	—	—	—	85,7	69,6	—	87,5	—	—	—	—	—	62,8	76,3	41,4	—	—
95	44	25	36	29	79,5	—	62,5	—	78,6	83,0	65,4	76,4	87,7	90,5	81,7	87,8	46,3	77,2	56,8	75,7	40,7	110,7	—

https://biblioteca-digitala.ro

Veriga aplatizată are o secțiune semicirculară. Diametrul plăcii este de 9—10 mm, lățimea verigii scade de la 8 la 3 mm, diametrul ei fiind de 20 mm. A fost găsit ca inventar funerar la M. 37 în partea de nord a navei, foarte probabil mormîntul unei „Elina" pe care o pomenește o inscripție de pe la 1400, zgîriată în altar [10].

5. Inel de argint cu placa circulară decorată cu floare de crin (fig. 1/9), confecționat dintr-o singură bucată de tablă mai groasă. Floarea de crin este incizată cu linii trasate cu siguranță, simplu stilizată, cu fleuron dezvoltat dominînd compoziția și două petale puternic

[10] R. Popa, *Streisingeorgiu*, p. 24

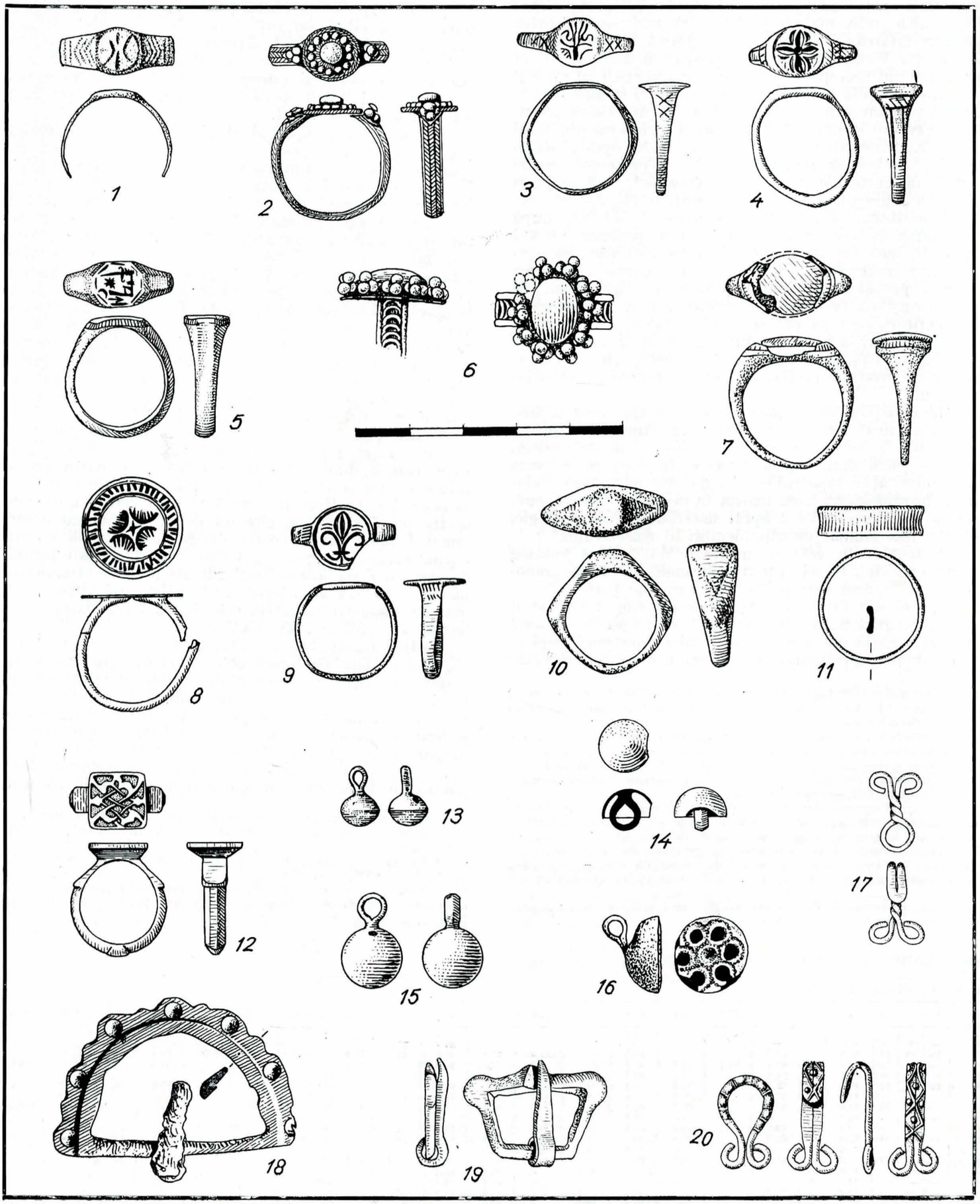

Fig. 1 Piese de podoabă și de costum din necropola de la Streisîngeorgiu.

https://biblioteca-digitala.ro

arcuite și întoarse. Cîte două linii incizate deasupra petalelor urmăresc curbura acestora. Tija florii se desparte în trei linii, cele marginale arcuite dedesubtul unei bare transversale. Pe capetele verigii, la locul desprinderii ei din placă, au fost incizate cîte două registre de liniuțe oblice. Placa ruptă într-o margine. Diametrul plăcii este de 12 mm, lățimea verigii variază între 2 și 4 mm, diametrul fiind de 19 mm. Apreciind după evoluția acestui gen de decor, inelul pare a data încă din secolul al XIV-lea [11].

6. Inel de argint cu piatră albastră și perle metalice (fig. 1/6). Placa este formată dintr-un suport de tablă de argint în care a fost fixată o „piatră" din sticlă albastră, ovală, de secțiune semicirculară. Pe marginea ei au fost fixate nouă grupuri de cîte 3—4 perle (granule) de argint, ca niște mici piramide cu vîrful în afară. Veriga, lipită în două puncte pe spatele plăcii, este compusă dintr-o bandă de tablă subțire de argint, cu marginile ridicate, pe care s-a fixat o sîrmă de argint răsucită în spirale mari. Montura are diametrul de 18—20 mm și înălțimea de 6 mm iar veriga, păstrată doar fragmentar, are lățimea de 6 mm. Tehnica execuției pledează pentru o datare în secolul al XV-lea [12].

7. Inel turnat din argint, cu placa rotundă decorată cu o reprezentare a „pomului vieții" (fig. 1/3). Decorul incizat pare a fi reprezentat de un trunchi de copac din care se desfac radiar cinci ramuri, intercalate cu două linii șerpuite. Două incizii curbe dispuse simetric în partea inferioară, una dintre ele prevăzută cu hașuri. La limita superioară a capetelor verigii, cîte două incizii în formă de X. Diametrul plăcii este de 9 mm, lățimea verigii descrește de la 5 la 2 mm iar diametrul ei este de 22 mm. Pare a data din secolul al XV-lea [13].

8. Inel de argint cu veriga din sîrmă groasă aplicată pe spatele plăcii (fig. 1/8). Placa circulară, din tablă de argint, are decorul incizat compus din patru sectoare de cerc dispuse simetric în jurul unei steluțe centrale. Arcurile de cerc sînt hașurate în interior. Două linii concentrice avînd între ele hașuri dispuse radiar imită stîngaci o legendă dispusă pe marginea plăcii. Diametrul acesteia este 19 mm iar veriga, confecționată din sîrmă groasă de 2 mm, are diametrul de 22 mm. Datează probabil din secolele XV—XVI [14].

9. Inel masiv turnat din argint (fig. 1/10). Decorul care a fost pare-se incizat, nu mai poate fi reconstituit. Veriga are forma ușor romboidală, datorită a două protuberanțe dispuse lateral, marcate cu nervuri triunghiulare. Este posibil să fi fost prevăzut cu un sigiliu. A fost parțial aurit. Placa are diametrele de 7 și 9 mm și grosimea de 3 mm iar veriga, groasă de 2—3 mm și lată de la 3 la 9 mm, are diametrul de 23 mm. Trăsăturile proprii argintăriei gotice tîrzii îi asigură datarea în secolele XV—XVI.

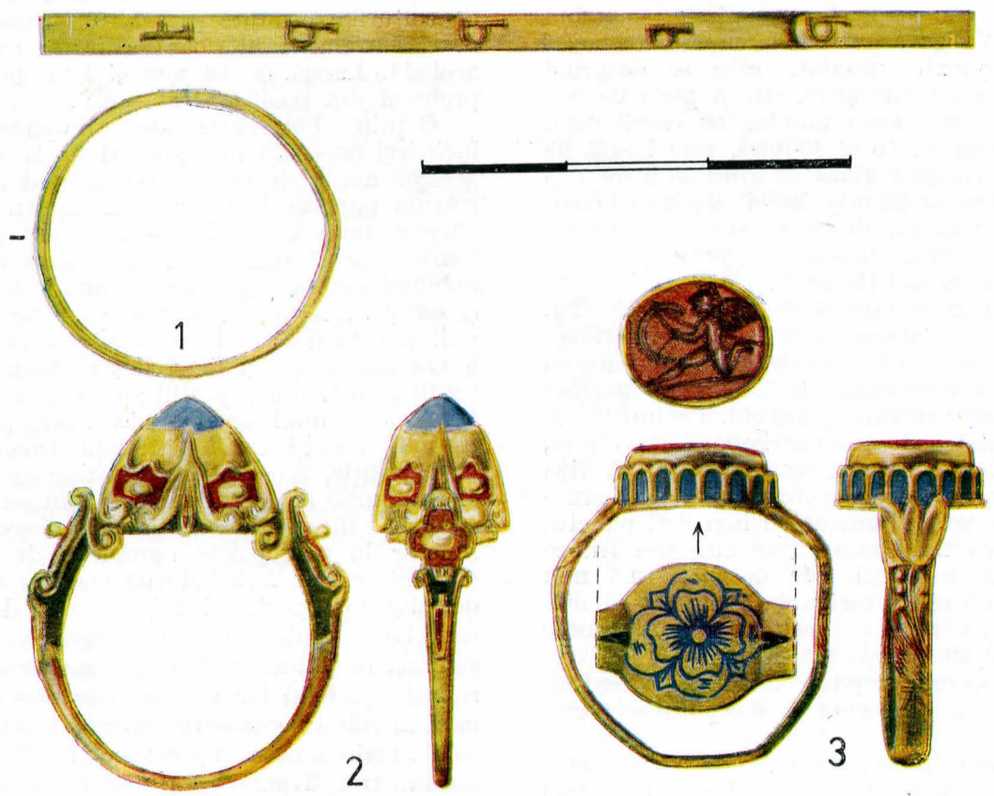

Fig. 2. Inele de aur din necropolele de la Strei (1—2) și Streisîngeorgiu (3).

10. Inel de argint cu cristal de stîncă alb-gălbui (fig. 1/7). Piatra a fost montată într-o cavitate ovală înconjurată de incizii verticale ce determină un fel de ramă delimitată la partea inferioară de o dublă incizie circulară. Execuția este destul de primitivă iar starea de conservare foarte precară. Montura are diametrele de 12 respectiv 17 mm, veriga de secțiune circulară descrește de la 10 la 1 mm și are diametrul de 23 mm. Datare probabilă în secolele XV—XVI.

11. Inel de argint cu aplicații de email verde (fig. 1/12). Turnat dintr-o singură bucată, placa are forma pătrată și este prevăzută cu adînciturі în care s-a turnat email într-o tehnică oarecum asemănătoare „cloisonnéeului", determinînd o combinație de romburi și vrejuri. Placa are o secțiune în trunchi de piramidă. Veriga este fațetată și prezintă trei protuberanțe ornamentale dispuse simetric. Placa are dimensiunile 10,5/11 mm iar veriga, lată de 4—5 mm, are diametrul de 18 mm. Datează dintr-o epocă mai nouă, probabil din sec. XVIII—XIX.

12. Inel simplu din tablă de aramă (fig. 1/11), cu profilul secțiunii ușor arcuit spre interior, pare a nu fi

[11] Fl. Mîrțu, *Reprezentarea florii de crin pe inele în Țara Românească în sec. XIV—XVI*, în „S.C.I.A.", 1969, 1, p. 123; Al. Bărcăcilă, *Monede, podoabe și fragmente ceramice de la termele Drubetei*, în „M.C.A.", V, 1959, p. 778 fig. 2/8 pentru o floare de crin mai stilizată, înconjurată de legendă. În necropolele maghiare, inele cu asemenea decor apar încă din secolul al XIII-lea; cf. N. Parádi, *op. cit.*, fig. 2/9, 3/5 etc.

[12] Al. Bărcăcilă, *op. cit.*, fig. 2/16; R. Popa, *Cnezatul Marei*, Baia Mare, 1969, p. 38 și fig. 15/h.

[13] Un decor similar pe un „inel-talisman" la Dinu V. Rosetti, în „Bul. Mon. Ist.," 1972, 2, p. 34.

[14] Inelul pare a face parte din categoria celor sigilare; Dinu V. Rosetti, *Tezaurul de podoabe*, p. 10 fig. 20/15.

https://biblioteca-digitala.ro

fost decorat dar se află într-o stare precară de conservare. Lăţimea verigii este de 6 mm iar diametrul ei de 21 mm. Asemenea inele simple apar de timpuriu în inventarele necropolelor de tip Bjelo-Brdo [15] dar se păstrează şi în epoci mai noi astfel încît, în lipsa altor elemente, datarea este incertă.

13. Inel simplu din tablă de aur, confecţionat dintr-o fîşie lată de 3 mm pe care s-au aplicat, în formă de decor, cinci litere identice (P sau *b*) — vezi fig. 2/1. Veriga are diametrul de 20 mm şi se recunoaşte pe ea locul lipirii celor două capete. A fost găsit în mormîntul 14 din nava bisericii din Strei. Ductul renascentist (clasic) al literei folosite ca decor este un argument pentru datarea inelului în secolul al XVI-lea [16].

14. Inel de aur cu montura conică cuprinzînd o peruzea (fig. 2/2). Montura este decorată cu patru flori de crin stilizate şi reliefate, dispuse simetric cu vîrful în jos, alternînd cu patru perle de aur pe fond de email roşu. Veriga este unită cu montura prin intermediul a două sectoare ornamentale cu capetele în spirală, sugerînd în ansamblu o liră. Veriga are capetele superioare bogat ornamentate, cu elemente spiralate care se desprind de pe cîmpuri cu email verde şi cu cîte o perlă de aur în centrul unui cîmp cruciform umplut cu email roşu. Montura, cu diametrele de 10 şi 13 mm, este înaltă de 9,5 mm, în timp ce veriga variază ca grosime între 1 şi 2,5 mm avînd diametrul de 22 mm. Inelul găsit ca inventar funerar în mormîntul 11, situat în partea de sud-est a navei bisericii din Strei, datează foarte probabil de la începutul secolului al XVIII-lea [17].

15. Inel de aur cu gemă antică de culoare roşie (fig. 2/3). Montura cilindrică, decorată în partea inferioară cu un şir continuu de arcade semicirculare umplute cu email albastru. Gema reprezintă un „amoraş" înaripat trăgînd cu arcul, sprijinit într-un genunchi. Pe intradosul monturii a fost gravată o floare cvadrilobată dezvoltată, liniile desenului fiind subliniate cu email albastru. Veriga de formă uşor octogonală are capetele superioare ornamentate cu un motiv vegetal gravat cu îngrijire, punctul fixării ei la montură fiind mascat de cîte trei frunze lanceolate. Diametrul monturii este de 9,5—10,5 mm iar înălţimea ei de 4,5 mm; veriga lată de 2,5—5 mm are diametrul de 19,5 mm. A fost găsit ca inventar funerar în mormîntul 39 din partea de nord-est a navei bisericii din Streisîngeorgiu şi poate fi datat, pe temeiul caracterului neoclasic al decorului la începutul secolului al XIX-lea.

16. Nasture globular din argint (fig. 1/13) confecţionat prin alipirea a două semicalote sferice. Un orificiu mic lîngă tortiţa de prindere care are forma alungită. Diametrul sferei este de 7 mm iar înălţimea piesei de 12 mm. Datarea între limite mai largi, în secolele XIV—XVI [18].

17. Nasture globular de argint (fig. 1/15) executat foarte îngrijit, cu tortiţa circulară şi orificiu mic lîngă locul prinderii ei la sferă. Diametrul sferei este de 12 mm iar înălţimea piesei de 17 mm. Datare probabilă în secolele XV—XVI.

18. Nasture de argint în formă de calotă semisferică (fig. 1/14), cu tortiţă circulară fixată în interior. Are o mică tăietură semicirculară pe margine. Diametrul este de 10 mm iar înălţimea de 7 mm. A fost găsit în mormîntul 39 datat pe la 1800 [19].

19. Nasture semisferic de argint cu plăcuţă anterioară (fig. 1/16). Tortiţa alungită şi faţetată, plăcuţa frontală cu şase orificii în jurul unui mic orificiu central. În cele şase orificii, încadrate cu nervuri şi bobiţe de metal, au fost montate probabil pietre mici sau granule de sticlă colorată, care s-au pierdut. Diametrul piesei este de 13,5 mm iar înălţimea de 15 mm. Datare probabilă în secolele XIV—XV.

20. Copci din sîrmă de cupru, simple (fig. 1/17) sau ornamentate prin batere la rece cu bobiţe şi linii frînte (fig. 1/20). Datare între limite mai largi, în secolele XV—XVIII.

21. Cataramă de bronz cu ac de fier (fig. 1/18). Placa de bronz are forma semicirculară, este turnată, cu marginea subţiată şi contur dantelat. Faţa superioară a marginii este decorată cu 7 adînciturі dispuse simetric. Lungă de 45 mm şi lată de 30 mm. Datează probabil din secolele XVI—XVII.

22. Cataramă mică de bronz de formă trapezoidală, cu colţurile rotunjite (fig. 1/19). Confecţionată prin turnare. Marginea anterioară urmează un traseu arcuit în acoladă. Lungă de 18 mm şi lată de 28 mm. Datează probabil din secolele XIV—XV.

O primă observaţie care se impune în cadrul cîtorva încheieri de ordin mai general de la sfîrşitul prezentării acestor materiale este aceea că podoabele şi piesele de costum purtate de pătura feudalităţii româneşti transilvănene, în secolele XIV—XVI, sînt cu totul asemănătoare celor obişnuite atunci şi altor medii etnice, micii nobilimi catolice şi chiar comunităţilor libere orăşeneşti şi săteşti. Aceleaşi ateliere de argintari produceau pentru unii şi pentru alţii. Exceptînd obştiile săteşti româneşti, libere sau aservite, mai conservatoare şi mai legate de tradiţii, costumul şi portul vremii aveau nu atît un caracter etnic cît unul social. În acest sens pledează şi descoperiri mai vechi [20] ca şi materialul iconografic care ne stă la dispoziţie, constînd din portrete de ctitori păstrate în ansamblurile de pictură murală din secolele XV—XVI [21].

Prin calitatea lor, materialele descoperite ca inventar funerar în necropolele româneşti de la Streisîngeorgiu şi Strei aparţin fără îndoială cnezilor haţegani şi descendenţilor lor, pomeniţi atît de des de documentele de cancelarie şi de izvoarele epigrafice ale vremii. Inele sigilare, în primul rînd, dar şi inelele de podoabă simplă reflectă în felul lor rangul şi poziţia socială ale acestei mici nobilimi româneşti, puternică prin numărul şi prin rolul istoric pe care l-a jucat pînă la sfîrşitul istoriei voievodatului transilvănean, la mijlocul secolului al XVI-lea [22].

Pe de altă parte, piesele de podoabă descoperite la Streisîngeorgiu şi la Strei îşi găsesc, ca factură şi semnificaţie, analogii nu numai în celelalte zone transilvănene cu feudalitate românească privilegiată dar şi în regiunile româneşti extracarpatice din care cunoaştem materiale similare [23], oglindind legăturile fireşti, niciodată întrerupte, dintre toate provinciile istorice ale României.

---

[15] K. Szabó, *Kulturgeschichtliche Denkmäler der ungarischen Tiefebene*, Budapesta, 1938, p. 53 şi fig. 297—298.

[16] Mormîntul aparţinea unui bărbat adult.

[17] Vezi mai sus nota 4.

[18] Pentru descoperirea unui atelier de la Suceava în care se confecţionau asemenea nasturi, vezi M. D. Matei şi Şt. Olteanu, în „SCIV", 12, 1961, 1 p. 121 şi urm. Asemenea nasturi apar la Dunărea de Jos încă din secolele XI—XII; cf. P. Gatev, *op. cit.*, fig. 2/1—3.

[19] Împreună cu inelul de sub nr. 15 al catalogului nostru; vezi mai sus.

[20] Pentru piesele de podoabă descoperite în complexele feudale româneşti din Maramureş datînd din secolul al XIV-lea, vezi R. Popa, *Cnezatul Marei*, p. 36 şi urm. şi fig. 15 sau R. Popa — M. Zdroba, *Şantierul arheologic Cuhea*, Baia Mare, 1966, p. 25 şi fig. 16.

[21] Avem în vedere portretele de la Hălmagiu, Ribiţa, Criscior, Strei, Leşnic şi din alte monumente hunedorene, constituind cel mai important şi mai timpuriu grup de reprezentări iconografice ale feudalităţii româneşti.

[22] Şt. Pascu, *Rolul cnezilor din Transilvania în lupta antiotomană a lui Iancu de Hunedoara*, în „Studii şi Cercetări de Istorie", Cluj, 8, 1957, 1—4, p. 25 şi urm.

[23] Corina Nicolescu, *Istoria costumului de curte în ţările române — secolele XIV—XVIII*, Bucureşti, 1970.

ABSTRACT

On this occasion a number of ornaments and of components of the costume was published, coming from the Romanian necropolises investigated by means of archaeological excavation carried out at the churches in Streisîngeorgiu (1975—1976) and Strei (1969—1970) in the south of Transylvania. These pieces date from the 14th—18th centuries. Except for two late gold rings (no. 14 and 15) discovered in the tombs of Romanian persons who, though descending from an old family of petty Romanian feudal lords, belonged, at the respective time to the great Transylvanian nobility, the rest of the pieces illustrate the social position and the mode of life of the Romanian princes in the 14th—15th centuries. The costume of the time had a social rather than an ethnic character. Pieces similar to the pieces published are to be found in other areas of Transylvania, inhabited by petty Romanian feudal lords, as well as in extra-Carpathian territories.

https://biblioteca-digitala.ro